

Sikker bruk av traktor

Å bruke traktor i arbeidet kan være risikofylt. Derfor må du følge flere regler for å kunne bruke traktoren på en trygg og sikker måte.

Reglene for trygg og sikker bruk av traktor i arbeidet gjelder

- alle traktorer, uavhengig av traktorens størrelse eller årsmodell
- all bruk av traktor, uansett bransje eller bruksområde (som for eksempel jordbruk, skogbruk og industri)

Krav om vernekonstruksjon

Alle traktorer som brukes i arbeidssammenheng, skal ha en vernekonstruksjon som hindrer at du blir skadet hvis traktoren velter. En slik vernekonstruksjon er

- veltebøyle, eller
- førerhytte (typegodkjent førervern)

Slik har ulykker med traktor skjedd før

- Velt på låvebru uten rekkverk ved at et hjul havnet utenfor brua.
- Velt ved avkjøring fra veien til jordet, ved at et hjul på tilhengeren havnet utenfor avkjørselen.
- Velt da traktoren skulle vende i enden av et jordstykke under arbeid på jordet.
- Utforkjøring og/eller velt ved kjøring på vått, glatt og/eller i bratt terreng.
- Skade fordi føreren ikke brukte setebelte da traktoren veltet eller kjørte utfor.
- Sammenstøt med andre kjøretøy på vei.

Det er påbudt å bruke setebelte i traktor under arbeid

Det er påbudt å bruke setebelte i traktor i arbeidssammenheng.

Fra 1. august 2023 ble det også påbudt å bruke setebelte i traktor ved privat kjøring.

Les mer om [regelverk for bruk av belte i traktor og ettermontering av setebelter \(Statens vegvesen\)](#).

Hvem gjelder påbudet for?

Påbudet gjelder alle som bruker traktoren, slik som

- eier og medeier av virksomheten
- ansatte arbeidstakere
- avløsere
- innleide arbeidstakere
- medlemmer i et familiebruk i landbruket
- driver av egen virksomhet som ikke sysselsetter arbeidstakere
- passasjerer

Hvor gjelder påbudet om bruk av setebelte?

Påbudet om bruk av setebelte i traktor gjelder over alt hvor traktor brukes. Både på både privat og offentlig vei. Eller utenom vei, som i skogen, i utmark og på innmark.

Unntak fra påbudet om bruk av setebelte

Det finnes noen få unntak fra påbudet om bruk av setebelte. Unntaket gjelder bare under kjøring med lav hastighet der

- fører med korte mellomrom må forlate førerplassen uten at det er reell fare for at traktoren kan velte
- bruken av setebelte gjør arbeidsoperasjonen vanskelig, samtidig som det ikke er noen reell fare for at traktoren kan velte. Føreren må selv vurdere faren for velt, med utgangspunkt i for eksempel fart, terreng, bruk av frontlaster og henger eller annet redskap som kan påvirke veltefaren.
- bruken av setebeltet i seg selv medfører økt risiko for skade (for eksempel når traktoren ikke har påmontert veltebøyle eller ved kjøring på islagt vann)
- det er åpenbart unødvendig, eksempelvis ved korte turer over et flatt tun

Hvis du har arbeidsoppgaver med traktoren som tilsvarer unntakene over, og mener det er mest hensiktsmessig å ikke bruke setebelte, må du

- vise at du har vurdert risikoen
- dokumentere dette skriftlig

Les mer om [risikovurdering \(arbeidstilsynet.no\)](https://arbeidstilsynet.no).

Krav til ettermontering av setebelte i traktor

Når setebeltet skal ettermonteres i traktoren, gjelder følgende krav:

- Setebeltet må passe til traktoren.
- Setebeltet skal være montert og utformet slik at det ikke påfører sjåføren uheldige ergonomiske belastninger.
- Setebeltet skal være av en type som er egnet som setebelte og som oppfyller funksjonen som et setebelte skal ha.
- Setebeltet må monteres riktig slik at det virker slik det skal. Derfor bør monteringen gjøres av verksted eller forhandler. Hvis du skal montere det selv, må du ha nødvendig kompetanse.

Les mer om [ettermontering av setebelte \(Statens vegvesen\)](https://statensvegvesen.no).

Kartlegg, risikovurder og lag nødvendige tiltak ved bruk av traktor i arbeidet

Arbeidsoppgaver som kan innebære fare, skal kartlegges og risikovurderes. Dette skal dokumenteres skriftlig. Ved bruk av traktor i arbeidssammenheng må du blant annet vurdere følgende:

- Hvilken traktor kan og skal brukes til hva?
- Hvilket utstyr og redskap kan og skal brukes til hva og hvor på traktoren?
- Hvem skal utføre arbeidet?
- Har sjåføren nødvendig kompetanse?
- Hvor lang tid tar arbeidet?
- Hvilke vær og føreforhold er det?
- Er det risiko for velt?
- Er det nødvendig med instruks?
- Hvilket språk mestrer arbeidstakerne, og hvilke språk må du gi opplæring på?

Les mer om [risikovurdering \(arbeidstilsynet.no\)](#) og [krav til gjennomgående, dokumentert og sertifisert opplæring \(arbeidstilsynet.no\)](#).

Les mer om [hva du kan kjøre med førerkort klasse T \(Statens vegvesen\)](#).

Regelverk

[Forskrift om utførelse av arbeid - arbeid med mobilt arbeidsutstyr kapittel 19](#)

[Forskrift om utførelse av arbeid – arbeid med mobilt arbeidsutstyr - farer ved velting §19-4](#)
